

## บทคัดย่อ

รหัสโครงการ: **MRG 5080205**  
ชื่อโครงการ: **สวนสาธารณะในเมืองกรุงเทพมหานครกับความเป็นมิตรต่อ  
ผู้สูงอายุ: การศึกษาประเด็นของประสิทธิภาพ ความคาดหวัง  
และความพร้อมรับมือกับสังคมผู้สูงอายุในอนาคต**  
ชื่อนักวิจัย: **ดร.ไพศาล เทพวงศ์ศิริรัตน์ คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์  
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์**  
E-mail Address : **archpst@ku.ac.th**  
ระยะเวลาโครงการ : **2 กรกฎาคม 2550 – 22 สิงหาคม 2554**

พื้นที่สาธารณะมีความสำคัญมากกับชีวิตความเป็นอยู่ของผู้สูงอายุ สวนสาธารณะที่ถูกสร้าง  
อย่างเหมาะสมสามารถที่จะส่งเสริมสุขภาพ สมรรถภาพ รวมถึงความสามารถดูแลตนเองได้  
ของประชากรกลุ่มนี้ในสังคม งานวิจัยชิ้นนี้สนใจที่จะประเมินประสิทธิภาพของสวนสาธารณะใน  
แง่ของความเหมาะสมของพื้นที่ต่อการใช้งานจริง และการตรงตามความคาดหวังและความ  
ต้องการของผู้ใช้ เพื่อหาทางเสนอแนวทางในการปรับปรุงสวนสาธารณะให้มีความพร้อมรับมือ  
กับสังคมผู้สูงอายุไทยในอนาคต สวนสาธารณะสามแห่งในกรุงเทพมหานคร ได้แก่ สวนลุมพินี  
สวนเบญจกิติ และสวนเบญจสิริถูกกำหนดให้เป็นพื้นที่ศึกษาซึ่งถูกวางแผนให้ครอบคลุมเวลา  
ทั้งสิ้น 12 เดือน ระเบียบวิธีวิจัยที่ใช้ประกอบด้วยการศึกษาสำรวจภาคสนาม และการแจก  
แบบสอบถามจำนวน 380 ชุดแก่กลุ่มตัวอย่างทั้งที่เป็นผู้สูงอายุที่ใช้ และที่ไม่ใช้สวนสาธารณะ  
การสัมภาษณ์นำมาใช้เสริมให้เกิดความเข้าใจมากขึ้น การศึกษานี้ครอบคลุมประเด็นของความ  
ปลอดภัย ความรู้สึกปลอดภัย สภาวะสบาย ความสะดวกในการเข้าถึง และความสามารถในการ  
จัดการสิ่งแวดล้อมตามความต้องการใช้งานผู้สูงอายุ เป็นต้น ผลการศึกษาพบว่าสวนสาธารณะ  
ดังกล่าวถูกผ่านกระบวนการออกแบบ ปรับปรุง และเปลี่ยนแปลงให้เหมาะสมกับการใช้งานของ  
ผู้สูงอายุตามสภาพที่เอื้ออำนวย แต่ยังคงไม่ถึงระดับมาตรฐานที่อิงมาจากตะวันตก การค้นพบ  
ดังกล่าวนั้นสวนทางกับการประเมินจากความพอใจของผู้ใช้ ซึ่งให้ความพอใจสวนต่างๆในระดับ  
ค่อนข้างสูงมาก ความไม่สอดคล้องที่ว่านี้จุดคำถามในเรื่องข้อจำกัดของการนำมาตรฐานจาก  
ต่างประเทศมาใช้กับสังคมไทย คำถามเรื่องสิ่งที่เป็นความเฉพาะทางวัฒนธรรมของสถานที่  
ยังคงเป็นพื้นที่ว่างเปิดรอให้นักวิจัยได้ศึกษาทำความเข้าใจ การลดความยึดติดในมาตรฐาน  
ต่างชาติ แล้วหันมาเพิ่มความสนใจในการทำความเข้าใจอย่างถ่องแท้ว่าผู้สูงอายุไทยใช้พื้นที่  
สาธารณะจริง ๆ อย่งไรจะช่วยให้พวกเขากออกแบบ นักวางผัง และผู้วางนโยบาย สามารถสร้างสรรค์  
สิ่งแวดล้อมสำหรับผู้สูงอายุได้อย่างสอดคล้องกับความเป็นจริงของวิถีท้องถิ่นและมีความยั่งยืน

คำหลัก : **ผู้สูงอายุ สวนสาธารณะ พื้นที่สาธารณะ สิ่งแวดล้อมผู้สูงอายุ**

## ABSTRACT

---

Project Code : **MRG 5080205**  
Project Title : **Urban Parks in Downtown Bangkok and the Elderly:  
Usability, Compatibility, and Future Functionality**  
Investigator : **Dr.Paisarn Tepwongsirirat,  
Faculty of Architecture, Kasetsart University**  
E-mail Address : **archpst@ku.ac.th**  
Project Period : **2 July 2007 – 22 August 2011**

Public spaces play a crucial role in promoting active living among the elderly. Well designed parks can help maintain this population's wellbeing, productivity and independence. This research project aimed to re-evaluate Thai public spaces, such as parks, to see if they suited the uses, requirements, and expectations of this segment of society. Three popular parks in downtown Bangkok: Lumpini, Benjakiti, and Benjasiri Park, were examined in terms of their usability, compatibility and future functionality for the elderly. Over a 12-month period, field observation was combined with interviews and questionnaires given to 380 seniors, including both users and non-users of the parks. The questions covered issues such as safety and security, comfort, ease of access, and environmental negotiability. The project posited that the parks in the study had been designed, improved and adapted to suit the elderly but fell short of 'Western standards'. For example, the quality of space as evaluated by Western criteria was assessed as lower compared to the level of satisfaction of the space expressed by the elderly in the study, who instead had a highly positive attitude towards the parks. This paradox suggests that standards reflected in Western countries fail to show the same degree of relevance in Thai society. In other words, what is deemed suitable in a place is to some degree culture-specific and still an open area to explore. Less attention to Western standards and greater focus on how Thai elderly use public space will aid designers, planners and policies makers in developing a more sustainable environment for the elderly within their own culture.

Keywords : elderly, park, public space, environmental gerontology